

Biblické hory 14. část

HORA BLAHOŠLAVENSTVÍ**Boží pečeť království, potěšení a naděje věřících**První čtení: 1 K 1,26-31 / Sof 2,3 & 3,12-13
Text kázání: Matouš 5,1-12**PRVNÍ ČTENÍ**

Sofonjáš 2:3 & 3,12-13 Hleďte Hospodina, všichni pokorní země, kdo jednáte podle jeho práva. Hleďte spravedlnost, hleďte pokoru, snad se skryjete v den Hospodinova hněvu... 3,12 Uprostřed tebe zanechám utištěný a nutzný lid, který se uteče k Hospodinovu jménu. 13 Pozůstatek Izraele se již nebude dopouštět bezpráví a mluvit lživě, v jejich ústech se nenajde jazyk lstivý. Budou se pást a odpočívát a nikdo je nevyplaší.

1 Korintským 1:26 Pohleďte, bratři, koho si Bůh povolává: Není mezi vámi mnoho moudrých podle lidského soudu, ani mnoho mocných, ani mnoho urozených; 27 ale co je světu bláznovstvím, to vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a co je slabé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné; 28 neurozené v očích světa a opovržené Bůh vyvolil, ano vyvolil to, co není, aby to, co jest, obrátil v nic - 29 aby se tak žádný člověk nemohl chloubat před Bohem. 30 Vy však jste z Boží moci v Kristu Ježíši; on se nám stal moudrostí od Boha, spravedlností, posvěcením a vykoupením, 31 jak je psáno: 'Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu'.

ÚVOD KÁZÁNÍ

Minulý týden jsme sledovali Pána Ježíše na hoře pokušení. Dnes můžeme být jeho hosty na hoře, kde vyslovil dlouhé kázání. „**Kázání na hoře**“, tak ho známe. Evangelista Matouš ho zaznamenal v 5. – 7. kapitole svého evangelia.

Celá událost není **nepodobná sz situaci**, v níž na hoře Sinaji přijal Mojžíš Zákon – Tóru. Kázání na hoře je novozákonním ekvivalentem této starozákonní události. Popisuje totiž ideály Božího království, jak ho uvedl Pán Ježíš.

Tématu kázání – hoře kázání – se budeme věnovat jindy. Dnes zůstaneme u toho, co zaznělo na počátku. Hoře kázání předsuneme **horu blahoslavenství**, byť se jedná o stejné místo a událost. Naslouchejme výrokům o blaženosti – Mt 5,1-12:

ČTENÍ TEXTU KÁZÁNÍ

Matouš 5,1 Když spatřil zástupy, vystoupil na horu; a když se posadil, přistoupili k němu jeho učedníci. 2 Tu otevřel ústa a učil je: 3 Blaze chudým v duchu, neboť jejich je království nebeské. 4 Blaze těm, kdo pláčou, neboť oni budou potěšeni. 5 Blaze tichým, neboť oni dostanou zemi za dědictví. 6 Blaze těm, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni. 7 Blaze milosrdným, neboť oni dojdou milosrdenství. 8 Blaze těm, kdo mají čisté srdce, neboť oni uvidí Boha. 9 Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny Božími. 10 Blaze těm, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost, neboť jejich je království nebeské. 11 Blaze vám, když vás budou tupit a pronásledovat a lživě mluvit proti

vám všechno zlé kvůli mně. 12 Radujte se a jásejte, protože máte hojnou odměnu v nebesích; stejně pronásledovali i proroky, kteří byli před vámi.

Lukáš 6,24-26 (následuje blahoslavenství) Ale běda vám, bohatým, vždyť vám se už potěšení dostalo. 25 Běda vám, kdo jste nyní nasyceni, neboť budete hladovět. Běda, kdo se nyní smějete, neboť budete plakat a naříkat. 26 Běda, když vás budou všichni lidé chválit; vždyť stejně se chovali jejich otcové k falešným prorokům.

KÁZÁNÍ

Ještě než zazní ideály Božího království – tedy Boží vlády v srdci lidí ve formě konkrétních měřítek života, vyslovuje Boží syn tzv. **blahoslavenství**.

Všimněme si nejprve toho, že **Pán Ježíš chtěl vyslovit výroky o blaženosti** a blažených, a učinil tak na začátku své služby, kdy vyhlásil program Boží vlády nad svým lidem. Vtírá se otázka „Proč?“ A s touto otázkou souvisí hned i další: „Co to je ono blahoslavenství – tedy štěstí – jak ho překládáme do češtiny?“

1. BLAHOSLAVENSTVÍ – PEČEŤ VSTUPU DO KRÁLOVSTVÍ

Již při prvním poslechu či čtení je jasné jedno: **být blahoslaveným** podle Krista **není primárně příjemný pocit**. Být chudým (i v duchu), prožívat zármutek (pláč), být tichým, hledajícím spravedlnost, milosrdným, být člověkem čistého srdce, tím, kdo působí pokoj a dokonce tím, kdo je pronásledován pro Krista – to není něco, co bychom vyhledávali a považovali za kdovíjaké štěstí. Prohlášení blaženosti je něco jiného než pocit. Tady nejde o to přesvědčit nás, že toto vše je pocitově štěstí. Co to tedy je?

Hned po křtu a 40 denním půstu spojeném s pokušením **začal Pán Ježíš svou veřejnou činnost**. A začal ji jednoduchým, hlubokým a pro mnohé také dosti překvapivým svoláním: „Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské.“ (Mt 4,7) Blahoslavenství v úvodu kázání na hoře, zdá se, navazují na tuto základní myšlenku. Je v nich jakoby **pečet těch, kterým patří království Boží – o to nakonec i v blahoslavenství jde**. Dalo by se stručně shrnout, že Pán Ježíš definuje blaženého člověka jako toho, kdo patří (kdo se dostali) do sféry Božího království, tedy do života s Bohem. **Patřit Bohu a jeho lidu – to je blaženost**. Nejde ani tak o to, jestli se cítím být šťastný, jako o to, jestli mne Bůh prohlásí za šťastného. Jedná se o Boží hodnocení – Boží soudný výrok o člověku. Buď zazní „Blahoslavený...“ anebo zazní „Běda...“ (to v Lukášově podání Kázání na hoře; L 6,24-26).

2. BLAHOSLAVENSTVÍ – PROTI DUCHU DOBY

S tím by nakonec posluchači Pána Ježíše i souhlasili. Na tom nebylo zas až tak nic nového. Jenže **oni byli šokováni**, protože **Pán Ježíš formuloval jiná kritéria a jiné znaky blaženosti**, než bylo obvyklé. Pán Ježíš šel proti duchu doby. Kdybychom se tehdy zeptali jeho posluchačů, kdo je podle nich blažený, pak by například pověděli, že:

- Blahoslavený (šťastný) je ten, kdo je obřezán (je Židem), protože tímto aktem patří k Božím lidu a patří mu všechna zaslíbení (není pohan ani Samařan).
- Blahoslavený (šťastný) je ten, kdo čte a dodržuje Zákon (tedy Zákoníci a farizeové především)
- Blahoslavený (šťastný) je ten, komu Hospodina požehnal v jeho majetku a rodině (je bohatý)

Za blaženost a štěstí se v době Pána Ježíše počítaly především vnější statky a dobré podmínky života. A ne vždy neprávem. Vždyť Hospodin v Zákoně slíbil hojnost tam, kde na straně lidu bude upřímná a poctivá zbožnost.

Pán Ježíš jde proti duchu doby a **vrací** se ve výročíh o blaženosti k jejímu duchovnímu základu. Ukazuje na to, že vnější pocit štěstí ještě nemusí vždy korespondovat s blažeností v Božích očích. **Znovu**: Nejde o to, co cítím, ale zda-li mě (třeba i s mým bohatstvím) Bůh nazve šťastným.

Blahoslavení přitom mohou být – a možná i jsou – ti nejméně pravděpodobní. Ti, kdo jsou znevažováni, nederou se dopředu, jsou přehlíženi, znevažováni, v ústraní a dokonce i pronásledováni. Sami sebe považují spíš za nešťastné.

Příznačné je, že oni sami netuší, že jsou blahoslavení. Nevědí o svém štěstí. Je to pro ně jistě překvapení, když slyší výrok o své blaženosti. (Podobně je tomu v podobenství Pána Ježíše o ovcích a kozlech na posledním soudu; Mt 25). V čem je jejich štěstí – blaženost?

3. BLAHOSLAVENSTVÍ – NA CO SE DÍVÁ HOSPODIN?

Ve vnitřních duchovních hodnotách, které se projevují navenek v lidských vztazích. Na co se tedy dívá Hospodin, má-li vyřknout na adresu člověka „blahoslavenství“ anebo „běda“?

- **Na pokornou závislost na Bohu** – to jsou ti chudí v duchu. Ne, to nejsou blázni. Nadějí materiálně chudých byl často již jenom Hospodin. K němu se upínali. „Chudí“ se tak stali posléze synonymem těch, kdo se upínají v pokoře k Hospodinu, bez ohledu na materiální chudobu.
- **Na zármutek a pláč nad svým hříchem a stavem** – to jsou ti plačící. Pláčeme ještě nad sebou samými a svým hříchem?
- **Na čisté srdce** – čisté srdce získáváme od Boha, ale posléze je o ně třeba pečovat; střežit jeho čistotu. Jak střežíme to vnitřní, co není na první pohled vidět?
- **Na tichost a milosrdenství** – z pokory před Pánem Bohem a z pláče nad sebou samým vyrůstá postoj k druhým. Žádná pýcha, žádné povýšené sudičství – je zde tichost, porozumění a milosrdenství.
- **Na působení ke spravedlnosti a pokoji** – na hlad a žízeň po spravedlnosti nejen tu před Bohem (být shledán před ním spravedlivým), ale tu pozemskou. A s ní souvisí touha po pokoji, tvorba toho, co vede k pokoji s Bohem i mezi lidmi.

- **Na vytrvalost a postoj v pronásledování** – jakkoli je těžké být pronásledován pro víru, pomlouván a znevažován, Pán Ježíš tento stav popisuje jako to, co přináší Boží hodnocení - blaženost.

4. BLAHOŠLAVENSTVÍ – NADĚJE VĚŘÍCÍCH

V čem tkví tajemství blaženosti Pána Ježíše? V čem spočívá ono štěstí kromě toho, že je tak pochválen určitý postoj a jednání? Co blaženého to přináší? **Potěšení a naději.**

Blahoslaveným patří Boží království (i když teď jim možná nepatří vůbec nic); dojdou potěšení; dostanou dědictví, dojdou milosrdenství, budou nasyceni ve své touze po spravedlnosti, uží Boha, budou nazváni syny Božími a mají hojnou odměnu v nebesích.

Pokora před Pánem Bohem, tichost, milosrdenství, úsilí o spravedlnost a pokoj, touha po čistotě srdce – to všechno se může zdát jako cosi, co se nenesí a co se nevyplatí. A tady přinášejí blahoslavenství útěchu a naději. Hospodin tyto postoje vidí a dává jim slib.

Snad by se dalo **velice stručně povědět**, že vskutku blažený a šťastný je ten, kdo má naději v Bohu. Šťastný je ten, kdo přijal od Boha naději. Šťastný je ten, kdo za nadějí formulovanou v blahoslavenstvích vykročil tak, jak je to popsáno v úvodu kázání na hoře – pokorou, pláčem nad sebou samým a čistotou srdce.

5. ZÁVĚR

Blahoslavenství Pána Ježíše:

- **přinášejí útěchu a naději.**
- **jsou programem** – ukazují na hodnoty a postoje, které vyhledává Hospodin.
- **jsou varováním.** V této souvislosti si můžeme připomenout list do Laodikejského sboru z knihy Zjevení. Poselství je určeno církvi, ale myslím, že je dosti srozumitelné každému člověku.

Zjevení 3,14-22 Andělu církve v Laodikeji piš: Toto praví ten, jehož jméno jest Amen, svědek věrný a pravý, počátek stvoření Božího: 15 "Vím o tvých skutcích; nejsi studený ani horký. Kéž bys byl studený anebo horký! 16 Ale že jsi vlažný, a nejsi horký ani studený, nesnesu tě v ústech.

17 Vždyť říkáš: Jsem bohat, mám všechno a nic už nepotřebuji! A nevíš, že jsi ubohý, bédný a nuzný, slepý a nahý. 18 Radím ti, abys u mne nakoupil zlata ohněm přečištěného, a tak zbohatl; a bílý šat, aby ses oblékl a nebylo vidět tvou nahotu; a mast k potření očí, abys prohlédl. 19 Já kárám a trestám ty, které miluji; vzpamatuj se tedy a čiš pokání. 20 Hle, stojím přede dveřmi a tluču; zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou. 21 Kdo zvítězí, tomu dám usednout se mnou na trůn, tak jako já jsem zvítězil a usedl s Otcem na jeho trůn. 22 Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím."

Jan Asszonyi, Brno 16. 9. 2012